

Reformar la ineficàcia

Des de l'any 2000, ja han estat tres les reformes de la *Ley sobre Derechos y Libertades de los Extranjeros en España y su Integración Social*. És evident que no cal negar la capacitat legislativa del govern popular, però aquesta intensa activitat reformadora posa de manifest, cada cop més, el fracàs i la ineficàcia de la política d'estrangeria del govern espanyol.

Quinze anys van ser necessaris perquè es dugués a terme una reforma de la primera llei (7/85). Reforma que es venia reivindicant des de gairebé els seus orígens; no va ser fins a l'any 2000 que les diverses formacions polítiques de l'arc parlamentari van aconseguir fer un veritable treball conjunt i consensuar una nova llei (4/2000). Llei que ja va néixer morta perquè el Partit Popular va anunciar que si obtenia la majoria absoluta es marcaria com un objectiu prioritari la seva reforma. Així va ser, la vigència de la 4/2000 va batre els rècords de durada, tot just va arribar als 11 mesos. Es va dur a terme una nova reforma que refonia el text anterior en la 8/2000. Cap a la segona quinzena de maig de l'any 2003, a tres dies de les eleccions municipals, el govern popular va anunciar que prepararia una nova reforma de l'esmentada llei. Aprovada ja al Congrés dels Diputats i al Senat entrarà en vigor el proper mes de gener de l'any 2004. Per tant, durant la darrera legislatura gairebé se n'ha produït una reforma anual.

Per què aquesta activitat reformadora? Quines causes figuren a les exposicions de motius? Deixant de banda la manifestació de l'exercici del poder absolut, la proliferació de reformes expliciten l'absoluta ineficàcia de la política d'estrangeria del govern espanyol. Sota les motivacions apareixen les voluntats d'harmonitzar i d'adaptar la legislació espanyola a la normativa europea, simplificar els tràmits administratius per als immigrants regulars i lluitar contra la immigració irregular.

Les successives reformes han anat totes en la mateixa direcció, lluny d'abordar els drets i deures dels estrangers i la seva incorporació social, s'han centrat gairebé únicament i exclusivament en el control de fluxos, deixant de banda altres aspectes que cal contemplar en la política d'estrangeria: la integració social dels estrangers i l'ajut i col·laboració amb els països emissors. Les reformes a la llei han anat constrenyent cada cop més l'entrada a la fortalesa europea i endurant les condicions d'estada a aquells que no tenen contracte de treball.

Les reformes a la llei han tendit a fer cada cop més selectiva l'entrada d'estrangers a l'Estat espanyol. El pas és gairebé exclusiu per als treballadors *necessaris* (amb contracte de treball). La llei s'ha fet ressò de la necessitat de mà d'obra estrangera, però dona un caràcter instrumental i utilitari a aquesta, només accepta treballadors, endurant les condicions per al reagrupament familiar.

La lluita contra la immigració irregular s'ha reduït al control de fluxos i al desenvolupament d'un sistema de persecució i de terror vers l'estranger sense papers. La nova reforma endureix encara més aquest aspecte com si es volgués arribar a l'extermini de la irregularitat implicant entitats, empreses i professionals en una mena de *cacera de bruixes*: invoca la utilització del Padró municipal com a eina per a detectar immigració irregular; compromet les empreses de transport per a facilitar dades dels usuaris que entren a l'Estat espanyol; queda sota sospita qualsevol professional que faciliti l'estada d'un immigrant irregular. Els professionals de l'acció social que en aquest camp s'han mogut, gairebé sempre, en la subtil frontera de l'*al·legalitat*, passaran a actuar des de la il·legalitat. Això té unes greus conseqüències, a part de fer encara més invisibles els estrangers irregulars, ignora i nega qualsevol tipus d'acció que ara venien fent diferents entitats d'iniciativa social.

Una normativa centrada únicament en la regulació de les entrades, les sortides, les estades i les sancions és absolutament insuficient i té unes importantíssimes implicacions socials ja que desfavoreix la incorporació social dels immigrants, alhora que dificulta la gestió de la diversitat perquè problematitza el fet migratori, criminalitzat, i posant sota sospita qualsevol persona d'origen estranger extracomunitari.

Les successives reformes de la llei d'estrangeria vénen a ser com l'aplicació d'un analgèsic a un queixal corcat, és una situació transitòria, però no soluciona el problema perquè no actua sobre la causa. El problema no s'arregla a cop de reforma legislativa si no hi ha una política social al darrere, digna d'un estat de benestar que garanteixi els drets i els deures de les persones.